

Skötselplan för Naturreservatet Skogsbo i Varbergs kommun.

1. Syfte med säkerställande och skötsel

Syftet med reservatet är att bevara och utveckla den biologiska mångfald som är knuten till betesmarker och lövskogsmiljöer, framförallt ädellövskog och lövsumpskog. Det utökade skyddet skall bevara nyckelbiotoperna, rödlistade arter och skapa långsiktig potential för naturvärden att utvecklas i reservatet som helhet. Området skall också vara tillgängligt för friluftslivet.

Syftet med reservatsbildningen skall nås genom att:

- avveckla granbestånd enligt skötselplanen och kontinuerligt röja bort invandrande gran,
- verka för förnygring med lövträd,
- öppna hagmarker hävdas om möjligt genom bete,
- reservatets långsiktiga utveckling beaktas, bl.a. genom en säkerställd förnygring av lövträd och kontinuerligt god tillgång av död ved,
- om möjligt successivt frihugga gamla grova ekar i områden med hagmarksprägel och nyttja beteshävd,
- reservatet i övrigt lämnas till fri utveckling så att mängden död ved och inslaget av gamla träd ökar,
- ökad kunskap om skötleffekter och arters ekologi beaktas i den löpande skötseln,
- leder, informationsskyltar och övriga besöksanläggningar underhålls.

2. Beskrivning

2.1 Administrativa data

Objektnamn	Naturreservatet Skogsbo
Skyddsform	Naturreservat samt delvis Natura 2000
Natura 2000-beteckningar	Stegared, SE0510141 Stegared södra, SE0510137
Län	Halland
Kommun	Varberg
Församling	Sibbarp
Naturgeografisk region	Området ligger i gränzonen mellan Södra Hallands kustland (region 10) och Sydsvenska höglandets myrrika västsida (region 11).

Postadress	Besöksadress	E-post	Telefon	Telefax
Enheten för naturvård och miljöövervakning 301 86 HALMSTAD	Slottsgatan 2	lansstyrelsen@n.lst.se	035 - 13 20 00	035 - 10 75 48

Del av fastighet	Ägare
Angryd 1:27	Hans-Olof Inghammar, Ästad 3, 430 10 Tvååker
Angryd 1:32	Bengt och Gerd Berit Stener, Angryd 1, 430 10 Tvååker
Ästad 1:13	Ann-Catrin och Rolf Carlsson, Ästad Bondgård, Runesgård, 430 10 Tvååker
Ästad 2:9	Bernt och Lena Carlsson, Ästad 16, Baggagården, 430 10 Tvååker
Ästad 4:1	Eva och Gösta Alness, Gödeby 10, Svensgård, 310 60 Ullared
Stegared 1:2 och 1:7	Karina Nilsson, Stegared 1, 430 10 Tvååker
Stegared 1:3 och 1:20	Bertil Uhlin, Stegared, 430 10 Rolfstorp
Lägesbeskrivning	10 km ONO Tvååker, 600 m SV Angryd
Mittkoordinater i Rikets nät	y = 6333190, x = 1302970
Areal	255 hektar
Förvaltare	Länsstyrelsen i Hallands län
Markslag och naturtyper	(hektar)
Ädellövskog	165,1
Lövsumpskog	15,4
Granskog	27,6
Triviallövskog	10,3
Tallskog	0,3
Impediment	1,5
Hygge	5,7
Myr	5,4
Betesmark	18,3
Vägar	0,5
Prioriterade bevarandevärden	<i>Naturtyper:</i> Bokskog av ristyp (fryletyp (9110)*), ek-bok-björkskog, betesmark (artrika stagg-gräsmarker på silikatsubstrat (6230)), klibbalstrandskog, hässle, lövsumpskog, bäckdråg, bergbrant. <i>Element:</i> döende träd, gammal bok, högstubbe, lövträdslåga, senvuxna ädellövträd, källmark,

2007-09-14

deltabildning, mossklädda block.	
Arter (se bilaga 3)	Antal
EN = Starkt hotad art	3
VU = Sårbar art	10
NT = Missgynnad art	31
REG = Regionalt intressant art	27
ÖVR = Arter av övrigt intresse	16

2.2 Historisk och nuvarande markanvändning

Historik

En pollenanalys från Sämbo (ca. 12 km NV Hiaklitten) som beskriver trädslags-sammansättningen till en radie av 10-15 km visar att bok troligen funnits i större bestånd i trakten i mer än 1000 år (Digerfeldt 1982).

Trädåldrar har studerats i nyckelbiotopen Ramlaklitten. Av 24 träd togs i två provytor sammanlagt 39 prover. I yta 1 var äldsta två bokarna från 1740-talet, och beståndet verkar ha slutit sig i början av 1800-talet, och påvisar avverkningsreaktion från ca. 1859. Ytterligare avverkningar tycks ha skett ca 1948 och ev. på 1960-talet. I yta 2 var äldsta lindarna och en bok från 1820-30-talet. Kraftig utglesning 1940, samt ev. 60- och 70-tal. Sammantaget tycks beståndet ha påverkats kraftigare längre ner i branten av bete och avverkningar medan träd längre upp har fått stå kvar i större utsträckning. (Niklasson 2003)

Kring 1650 är området troligen täckt av lövskog och ingår i "Grimmeton Böge skogh. Även kring 1850-talet finns lövskog i dagens beskogade områden, bortsett från delar av Humnäs. Detsamma gäller för 1920-talets kartöverlägg, men med Humnäs åter inkluderat. (Malmström 1939)

1920-talets ekonomiska karta anger glesa barrskogsförekomster på östliga delarna av Byaberget och Skaltaberg.

Kartöverlägg med uppgifter från Sibbarps socken 1789, 1805 och 1812 anger två intag (av äng/åker) vid Djupeåsens SV hörn liksom S Byaberget. Nordost därom var utmark och norrut ljunbackar. Väster om mossen i norra Hiaklitten anges "Gärdeskullen", norr därom vid dagens betesmarker anges "mossängarna". Vid S Hiaklitten anges en ängslada. Alltså har områdena troligen haft relativt omväxlande hävd som bete, åker och äng. Reservatsområdet bör vid denna tid ha varit relativt glesbefolkat. Endast två säkra torpgrunder finns, och närmaste gårdar var skilda från reservatet med några hundra meter. Marken mellan reservatet, och gårdarna Angryd och Stegared norrut, var äng och åker.

Namnet Skogsbo kommer från benämningen på den rote, som ungefär motsvarade reservatsområdet.

Skötselåtgärder i reservaten

Röjningar och gallringar har genomförts i de gamla reservatsområdena. Framför allt har granen gallrats ut liksom björk och även annat trivallöv. Tidvis har gallring av yngre träd genomförts i bokskogen medan äldre, grov bok har fått stå kvar. Ek har bitvis gallrats ut medan framförallt gamla, grova ekar har sparats.

Ett skriftligt tillstånd från Västkuststiftelsen att avverka och föryngra bokskog gavs 1983-10-13. Det gällde Hiaklitten vid avdelning 47 och 49, Humnäs avdelning 67, samt Djupeåsen i avdelning 58.

I plan för skötselåtgärder 1977 anges följande. I avd. 1 och 2 avverkades gran, tall och ek för bokföryngring, undantaget stora ekträd. I delar av avdelningarna 3-9 avverkades björk och ¼ hektar granbestånd för bokföryngring. I del av avd. 3 avverkades då också tall för bokföryngring. I avd. 25 och 32 gallrades björken ut. Blandskog tilläts inom 26-27, i övrigt endast mindre inslag av ek förutom boken. I avd. 28 gavs boken 125-årig omloppstid. I avd. 29 ansågs bokskogen vara avverkningsbar. Avd. 30 skulle behållas som lövskog. I avd. 31 gjordes en utgallring av allt utom bok och enstaka ek.

I avdelning 47 avverkades bok ca. 1985 med föryngring av bok. I avd. 46 gallrades lite björk ca 1980. I avd. 49 har ev. gallrats annat än bok och ek. Avd. 52 har målsatts som överhållet (135 år) till 2022.

Avd. 58 avverkades 1987 och planterades med lärk. Avd. 57 avverkades 1995 och avd. 77 föryngrades med bok 1990. Kring avd. 54-55 gallrades gran ca 1980.

Avdelning 67 föryngringsavverkades med bokskärm ca. 1990. Avd. 66 grangallrades ca 1978. Avd. 64 stormgallrades 8 jan 2005.

Avd. 68 gallrades ca 1990. 68 och 69 har grangallrats ca. 2004. I 130 har gran gallrats ur och i 135 har gran röjts och gallrats ur, kanske kring 1985.

Dagens markanvändning

De markområden som tillkommit i det blivande reservatet förutom de fem gamla reservatsområdena är i huvudsak extensivt brukad bokskog. Vid Skaltaberget har ett antal bestånd planterats med gran från 1950-talet och framåt. På västra Byaberget är de flesta granbestånd troligen planterade i skiftet 1950/1960. Samtliga granbestånd har ett

2007-09-14

inplanerat sista möjliga avverkningsår. De flesta av dessa avverkningar ansvarar respektive markägare för.

Avdelning 10 vid Stegared består av två beteshagar i tidig igenväxning

Ett våtmarksområde anlades sommaren 2005 centralt i området, utanför beslutat reservatsområde, väster om Ramlaklitten.

2.3 Beskrivning av bevarandevärden

Biologiska bevarandevärden – översikt

Naturreseptat Skogsbo består huvudsakligen av bokdominerad skog av ristyp, med sina huvudsakliga naturvärden idag knutna till skog i bergbranter. Inslag finns också av höga naturvärden knutna till beteshagar, hagmarkspräglad skog med ek och björk, samt klibbalstrandskog. Byasjön begränsar området i sydväst.

I det nya reservatsområdet ingår de fem gamla naturreseptaten (från väster till öster) Humnäs, Byaberget – Holma ö, Djupeåsen, Hiaklitten och Stegared, samt av områden som tillkommit genom sentida förhandlingar. De största utökningarna är östra Byaberget, Skaltaberget och skogarna norr om Hiaklitten.

Naturreseptat Skogsbo är del av riksintresset för naturvård Åkulla bokskogar (NN 10). Närheten till övriga områden med höga naturvärden inom Åkulla bidrar till bevarandevärdet i Skogsbo eftersom naturvärdena är av likartat slag och de olika ingående områdena kan tjäna som spridningszoner för arter sinsemellan. Dessutom öppnar detta möjligheter för en dynamisk utveckling inom det större riksintresset där naturliga successioner kan ha sin gång på ett annat sätt än i mindre enskilda reservat. Den regionala och lokala skogshistoriken för Åkullaområdet har sammanfattats av Fritz & Larsson (2000). Sammanfattningsvis är Åkulla ett av tre större bokskogsriska områden i Halland som har lång skoglig kontinuitet och höga naturvärden. Inom 700 meter från Skogsbos gränser finns på olika sidor naturreseptaten Valaklitt, Toppbjär, Skärbäck, Långan-skogen och Mjällbjär.

Inom Skogsbo finns 16 nyckelbiotoper om totalt 33,8 hektar. Dessa områden är framförallt dominerade av bokskog i bergbranter, bitvis med inslag av ek och björk, några områden med lövsumpskog. En intressant kryptogamflora präglar nyckelbiotoperna, liksom på några håll kärlväxtfloran. Dödvedsförekomsten är mycket begränsad i delar av reservatet, men på vissa håll riklig. Skogen är bitvis flerskiktad och olikåldrig, bitvis enskiktad. Totalt har här hittats 44 rödlistade arter, 27 regionalt intressanta, samt 16 arter av övrigt naturvårdsintresse.

Biologiska bevarandevärden – delområden

Humnäs utgörs av en låg skogklädd bergkulle vid Byasjöns norra strand. Skogen är enskiktad bokskog med inslag av ek och föryngringsytor med bok i röjskogsålder. I nyckelbiotopen i norr växer klibbal, gullpudra, skogsbräsma, dvärghäxört, och här har hittats mindre flugsnappare. Strandskogen i öster håller dessutom hassel, sälg, rönn, med mera.

Djupeåsen är en markant bergshöjd som når ca. 75 meter över omgivningen och är bevuxen med ca. 130-årig bokskog med inslag av gran och bokföryngring. I sydostslutningen finns välutvecklad ängsartad bokskog med vitsippa, harsyra, tandrot, lundstjärnblomma och skogsbingel. I nordslutningens branter finns gammal bokskog med inslag av ek, lind, sälg och klibbalsumpskog. Lavfloran är rik med bl.a. röd pysslinglav, liten ädellav och rosa lundlav.

Holma ö är den större av reservatets två landtungor som sträcker sig ut i Byasjön. På halvön finns en borguin och öppen, naturlig betesmark med spridda dungar av bok, ek och björk, varav en handfull äldre medelgrova träd, samt inslag av en, rönn och klibbal. Den fridlysta ekoxen hittades här senast 1991. Öster om halvön finns medelåldrig ek-bok-björkblandskog. Ytterligare öster därom öppna betesmarker och längst i öster en dunge med äldre vidkroniga bokar.

Byabergets södra sluttning hyser ekskog med gott om bok och tall. Senvuxna träd, inslag av enar och förekomst av röd pysslinglav liksom ädelkronlav. En sluttning centralt på höjden skuggas i nerkanten av unga granbestånd men hyser gott om gamla och senvuxna bokar. Även här finns ädelkronlav, tillsammans med bl.a. bokfjädermossa och lunglav.

Byabergets västra sluttning kallas Ramlaklitten och är en långsträckt mycket brant bergkam som hyser en stor del av reservatets inventerade artrikedom. Blockrika rasbranter är här bevuxna med lind, björk, sälg och asp. Längs krönet finns gott om högstubbar och senvuxna gamla bukettformiga bokar. Bland lavarna kan nämnas liten och stor ädellav, blylav, fläderlundlav och ädelkronlav. Av mossor finns stor bandmossa, rävsvars-mossa, grov fjädermossa, m.m. Mindre hackspett, skogsduva och nötkråka har påträffats. Bland landsnäckorna finns bl.a. lamellsnäcka. Åker-, betes- och kärmarkerna nedanför Ramlaklitten har sommaren 2005 kompletterats med en nyanlagd våtmark, utanför reservatsområdet.

Hiaklitten är ett berg med mycket branta sluttningar som höjer sig ett 60-tal meter över omgivningarna. Berget går delvis i dagen. På bergets sluttningar växer bok och ek i nord- och sydvända berg- och rasbranter. Rik kryptogamflora med savlundlav, stiftklotterlav och kustkrusmossa. Häckande mindre hackspett och skogsduva har setts. Kärnväxtfloran är också speciell med bl.a. svartbräken och murgröna. Nedanför branterna växer blandlövskog med lind, ek, hassel och rönn. På nordsidan finns en

märklig bok vars grenverk tycks överleva stammen. På sydsidan är gott om död ved, tydlig betesprägel med hasselinslag och örtmångfald.

Längre upp i NO finns en bäck med lövsumpskog. Gott om död ved, sockelbildning och förekomst av skogsbräsma, kärrfibbla, humleblomster och gullpudra präglar nyckelbiotopen. NV därom ett luckigt område med grov ek, blåbär och rikligt med liljekonvalj.

Centralt i N Hiaklitten finns en mosse omgiven av blandskog. Söder om den står på berget gammal bokskog med inslag av grov ek, ej registrerad nyckelbiotop. Här finns lunglav, bokkantlav och bokfjädersmossa. NV mossen har hittats bokvårtlav och mindre flugsnappare.

Vid Skaltaberg finns två bergryggar, varav den sydvästliga och högsta ingår i reservatet. I östra delen, sluttningen mot Äskeåsen, finns två nyckelbiotoper, en alsumpskog med deltabildning, samt en bergbrant med gammal senvuxen bok och förekomst av bl.a. liten ädellav och rikfruktig blemlav. I Skaltabergs västra sluttning växer gamla bokar i en lång och brant sluttning med lodytor, även den med rik kryptogamflora.

Östra nyckelbiotopen mellan Stegared och Äskemossen är mycket rik på grov död ved. Här har svampfloran studerats ingående, och fanns hysa 6 rödlistade arter och ca. 90 övriga arter på 25 undersökta träd, med bl.a. pulverklubba och bokdyna. De äldsta träden var ca. 200 år, med en diameter mellan 20 och 56 cm, och senaste gången området gallrades var kring 1975 (Heilmann-Clausen 2005). Stor förekomst av tickor ger livsutrymme för insekter som jättesvampmalen. I området har också hittats en rikedom av mossor och lavar, som skuggmossa och stiftklotterlav.

Stegared i reservatets norra del är rikt på gammal ek och bok i bergssluttningar. Bitvis enskiktad skog, påverkad av gallring. Förekomst av ädelkronlav, violettgrå porlav och bokfjädersmossa antyder gammalträdskontinuitet.

Kulturhistoriska bevarandevärden

Två gamla husgrunder efter torp är funna inom reservatet, invid NV Äskemossen resp. O Djupeåsens brant.

Södra reservatsområdet (Byaberget, Holma ö, Ramlaklitten) ingår i Länsstyrelsens program för kulturmiljövård (nr. 34 Ästad) för en bymiljö med stort inslag av fornlämningar. På Holma ö finns rester av en medeltida borg, Truedsholm, med husgrunder, vallar och vallgrav. Området ingår idag i en betad hagmark.

2007-09-14

Geovetenskapliga bevarandevärden

Åkulla bokskogar är känt för sin dramatiska topografi. Höjdskillnaderna inom reservatsområdet rör sig mellan 50-130 m.ö.h. med Byaberget som högsta punkt. Flera av de skogklädda kullarna ger en visuell kontrast mot omgivande jordbruksmark. Normalblockig morän präglar området, med bitvis något rikare jord.

Friluftsliv

Området ingår i riksintresse för friluftsliv FN 8. Det kuperade landskapet invid öppnare jordbruksmarker, liksom närheten till Byasjön, bjuder på varierade upplevelser. Närheten till större landsväg, övriga reservat inom riksintresset, kulturhistoriskt intressanta områden kring Ästad – Holma ö, liksom utflyktsmål vid Ästad gör att Skogsbo potentiellt kan bli välbesökt.

2.4 Prioriterade bevarandevärden

Skyddet är i första hand till för att säkerställa nyckelbiotoperna med rödlistade arter, men även skapa möjligheter för arter att sprida sig inom och till reservatet från kringliggande områden. Detta skall ske genom att bokskogen får utvecklas utan inslag av gran och sumpskogen får behålla naturlig hydrologi. Dessutom skall beteshävd upprätthållas för att bevara hagmarksmiljöer. Beteshävd kan också nyttjas för att bevara och tillskapa naturvärden knutna till betespräglad skog med inslag av ek och björk. På så sätt kommer livsmiljöer att skapas för bl.a. svampar, mossor, lavar, vedlevande insekter och fåglar. Skötselns inverkan på vattenmiljön i Byasjön skall beaktas.

Friluftslivets intressen skall tillvaratas genom att med hjälp av kartor och annan information underlätta för besökarens upplevelse av området, samt möjliggöra utnyttjande av leder som finns i anslutning till området.

2.5 Litteratur

Bengtsson, S. & Hernborg, K. 1999. Naturvårdsprogram för Hallands län. Varbergs kommun. Information från Länsstyrelsen i Hallands län. Remissutgåva.

Bengtsson, S. 1999. Tempererad lövskog i Halland i ett europeiskt perspektiv - ekologi, naturlig dynamik och mänskliga störningar. Information från Länsstyrelsen Halland. Meddelande 1999:1.

Digerfeldt, G. 1982. The Holocene development of Lake Sämbosjön. 1. The regional vegetation history. University of Lund. Department of quaternary geology. Report 23.

Fritz, Ö. 1996. Inventering av skogliga nyckelbiotoper inom naturskyddade områden i Hallands län 1995. Del 2. Norra länsdelen. Länsstyrelsen i Hallands län. Meddelande 1996:10.

2007-09-14

Fritz, Ö. 2000. Förteckning över rödlistade och regionalt intressanta arter i Hallands län 2000. Information från Länsstyrelsen Halland. Meddelande 2000:12.

Heilmann-Clausen, J. 2005. Diversity of saproxylic fungi on decaying beech wood in protected forests in the county of Halland. Information från Länsstyrelsen Halland. Meddelande 2005:7

Karlsson, M. 2000. Granavveckling och föryngring i Biskopstorp. Information från Länsstyrelsen Halland. Meddelande 2000:7.

Larsson, K. & Fritz, Ö. 2000. Översyn av Åkulla bokskogar – biologiskt värdefulla områden. Information från Länsstyrelsen Halland. Meddelande 2000:5

Löfgren, R. & Andersson, L. (red.). 2000. Sydsvenska lövskogar och andra lövbärande marker. Naturvårdsverkets rapport 5081.

Malmström, C. 1939. Hallands skogar under de senaste 300 åren. Meddelande från Statens skogsförsöksanstalt 31: 171-300.

Norén, M., Hultgren, B., Nitare, J. & Bergengren, I. 1995. Instruktion för datainsamling vid inventering av nyckelbiotoper. Skogsstyrelsen.

3. Indelning i skötselområden

Kartorna över naturreservatet finns på de tre sista sidorna i skötselplanen.

Avdelningskartan – ”Karta över Skogsbo” (© Lantmäteriet, 2006. Ur GSD Ortofoto, 106-2004/188-N) är indelad i avdelningar utifrån värderingskartor upprättade av Svefa.

Skötselkartan – ”Skötselkarta över Skogsbo” bygger på avdelningskartan och slår samman avdelningar med liknande skötselbehov till 15 skötselområden. Skötselområdena och vilka avdelningar som ingår i dem redovisas också i tabell 1.

Friluftskartan – ”Friluftskarta för Naturreservatet Skogsbo” (© Lantmäteriet, 2006. Ur GSD Ortofoto, 106-2004/188-N) redovisar befintliga anläggningar för friluftslivet samt aktuella fastighetsgränser.

Tabell 1. Varje avdelningsnummer i tabellen hör till ett av de 15 skötselområdena.

1. Bokskog, 119,7 ha	2. Ek-, bok-, björkskog, 30,4 ha	6. Triviallövsog, 7,9 ha	11. Granskog lättföryngad, 7,3 ha	14. Granskog insats, 19,1 ha
2	4	12	1	17:1
3	29	41	8	17
13	30	60	9	37
18	31:1	61:1	19	39
28	34	62	38	44
31	42	94	40	51
32	46	96	84	55
33	52		85	57
35	65		91	58
49	70	7. Lövsumpskog, 13,5 ha	105	64
54	71	25	108	92
56	73	26	118	95
59	114	43	124	98
63	127		129	103
66	136	82		106
68	137	86		5
69	138	87	12. Tallskog, 0,3 ha	14
72	139	99	140	15
74	141	112		20
75	3. Skogsbete, 6,4 ha	8. Myr 5,4 ha	13. Bete och åker, 1,1 ha	22
76	6	21	132	23:1
78	11	23		81
79	45	27		93
88	47			104
89				109
90		9. Täkt, 0,1 ha		119
97		107		120
100				121
102				
110	4. Betesmark, 17,2 ha	10. Gallringsbokskog, 18,1 ha	15. Hygge 5,6 ha	16. Övriga avdelningar
122	10	7	8:1	116
123	48	24	14:1	80
126	53	67	15:1	115
130	116	77	20:1	131
135	133	83	36	134
		117	101	
			106:1	
	5. Hässle, 1,8 ha		111	
	61:2		113	
			125	
			128	

4. Mål och föreskrifter för skötselområden

4.1 Kvalitetsmål och gynnsam bevarandestatus

Denna skötselplan bör inte stå i strid med bevarandeplanerna för de båda Natura 2000-områden som finns utpekade inom naturreservatet.

En säkerställd föryngring av lövträd, särskilt av bok och ek, utbredningen av ädellövs skogen, samt en bibehållen utbredning av de beteshävdade hagmarkerna är de högst prioriterade kvalitetsmålen för värdering av områdets bevarandestatus. Förekomsten av strukturer som mängden död ved och gamla träd är likaledes viktiga kvalitetsmått. Granförekomsten måste minska för att en god föryngring av lövträd skall ske. Arter som förekommer i området, som bokkantlav och lunglav kan vara värdefulla för uppföljning av områdets utveckling.

- Ädellöv- och triviallövs skogen skall utvecklas utan inslag av gran. Det är viktigt att den skogliga lövträds kontinuiteten bibehålls.
- I de områden som nu är granbevuxna avvecklas granbestånden så att förutsättningar för lövskog skapas.
- Huvuddelen av skogen skall vara ädellövdominerad naturskog.
- I områden bevuxna med ek bör beaktas att successionen av ek bibehålls, och i synnerhet skall gamla ekar bevaras.
- Beteshävd skall om möjligt tillämpas för öppna hagmarker.
- Mängden död ved i skogen skall vara kontinuerligt riklig.
- Gamla träd, liksom träd i alla åldersklasser skall finnas i området.

4.2 Skötselområde och föreskrifter för skötsel

Nedan anges målsättningen och principerna för skötseln av de olika områdena.

Avdelningsnummer motsvaras av avdelningar i avdelningskartan, och skötselområden motsvaras av skötselområdeskartan.

Intäkter av utfallande gagnvirke, som avverkas med stöd av föreskrifter och skötselplan tillfaller reservatsförvaltaren, med undantag för avdelningar enligt tabell 2, där nettointäkterna av granvirket tillfaller markägaren vid avvecklingen av bestånden, varpå ansvaret för den fortsatta skötseln vilar på Länsstyrelsen. Förnyelsen av skogen efter avverkningsarna kan ske genom naturlig föryngring. Om detta av någon anledning misslyckas, ombesörjs lämpligt föryngringsarbete av Länsstyrelsen.

2007-09-14

Tabell 2. Avdelningar med gran där granvirket tillfaller markägaren, och där gran får avverkas av markägaren senast under respektive år.

Avdelning	År	Avdelning	År
1	2051	62	2010
5	2007	63	2010
8	2011	64	2006
9	2023	65	2010
14	2013	66	2010
14:1	2023	67	2010
15	2013	75	2010
17	2008	76	2010
17:1	2008	77	2010
19	2033	78	2010
20	2008	79	2010
20:1	2008	81	2018
22	2013	84	2033
42	2010	111	2018
43	2010	113, norra avdelningen	2008
44	2016	117	2004
46	2010	118	2020
47	2010	119	2015
49	2010	120	2025
51	2016	121	2011
52	2010	122	2004
54	2010	128, västra avdelningen	2018
55	2021	129	2009
56	2010	141	2004
57	2066		
58	2010		
59	2010		
60	2010		

I avdelning 58 finns lärkträd där nettointäkt av virket tillfaller markägaren, och skall avverkas vid tidpunkt enligt samråd med Länsstyrelsen.

Avdelningarna 61:1 och 61:2 hålls öppna av ansvarig för kraftledningen.

Vid skötselåtgärder är det av största vikt att hänsyn tas till ingreppens påverkan på vattenmiljöer och markvatten. Skötselns påverkan på vattenkvaliteten i Byasjön liksom bäckar i området skall minimeras. Detta görs bl.a. genom att undvika körskador i dråg, använda miljöriktiga drivmedel, hydrauloljor och om möjligt lämna kantzoner mot sjön i storleksordningen en trädlängd.

Det råder brist på död ved i nästan hela reservatet och mängden död ved behöver öka i samtliga skötselområden. Vid avverkningar kvarlämnas död ved, även i viss mån ung granved. Detta skall ske i sådan utsträckning att inte föryngringen av lövskog avsevärt försvåras och utan att skapa större hinder vid strövstigar.

Vid avveckling av granrika bestånd kan lågskärmar sparas för att gynna bokens föryngring. Dessa består i huvudsak av gran, al eller björk. Naturlig bokföryngring i samband med ollonår tillämpas så långt möjligt men kan kompletteras med plantering eller sådd. Försiktig markberedning kan vara av intresse men vattenmiljöer (bäckdråg, sumpskog, strandzon) skall noga skyddas mot körskador genom buffertzoner. Detta gäller i synnerhet invid Byasjön och vid bäckdråg öster om Skaltaberg (avd. 99-105).

På lång sikt måste lövskogens föryngring beaktas i gamla och jämnåriga bestånd, eller i deras närhet. Inga särskilda skötselanvisningar för detta är inskrivna i planen. Gallringar av unga lövskogsbestånd har föreslagits motverka ”vass-skogar” och för att tillskapa naturvärden hos mer grova och vidkroniga träd.

De lövskogsavdelningar som har ett visst inslag av gran presenteras i tabell 3. Den sammanlagda arealen av sådana spridda graninslag i reservatet är svårbedömd men kan vara kring 8 hektar.

Tabell 3. Lövskogsavdelningar med graninslag, och grovt skattad andel gran av avdelningens yta.

Graninslag i lövskogsavdelningar			
Avdelning	Yta (~%)	Avdelning	Yta (~%)
12	10	76	5
24	5	82	25
25	15	86	10
26	45	88	40
27	5	89	5
28	5	90	5
33	10	94	15
34	20	96	15
35	5	97	5
41	15	99	5
43	10	102	10
54	5	110	5
56	15	114	5
59	10	117	5
62	25	122	10
69	10	123	5
70	20	140	20

4.4 Skötselbeskrivning

Skötselområde 1. Bokskog, 119,7 hektar.

Beskrivning: Bokdominerad skog utan större inslag av andra trädslag. Välslutna och jämnåldriga skogar med inslag av bitvis god föryngring av bok i luckor. Medelträdåldrar i storleksordning 110 år. Måttliga inslag av död ved. Inslag av triviallövv i brynmiljöer.

Mål: Ädellövskog utan inslag av gran. Inslag av triviallövv sparas.

Åtgärder: Avverkning och röjning av gran, fr.a. i kantzoner.

Skötselområde 2. Ek-bok-björkskog, 30,4 hektar.

Beskrivning: Mestadels bokdominerade skogar med inslag av björk och bitvis gott om ek. Bok är ofta på väg att skugga ut ekarna.

Mål: Ädellövskog utan inslag av gran. Inslag av triviallövv sparas i delar som inte skall betas.

Åtgärder: Äldre vidkronig ek kan frihuggas och föryngring av ek understödjas. Grov död ved skall kvarlämnas. Delar av området kan hägnas och betas av i första hand nötkreatur. Viss röjning av gran och triviallövv kan göras för att skapa goda betesförhållanden.

Skötselområde 3. Skogsbete, 6,4 hektar.

Beskrivning: Ädellövskog med inslag av gamla vidkroniga ekar med potential för höga naturvärden, lind, hassel, rönn, björk m.m. Bok är på väg att skugga ut en del ek. Viss hagmarksprägel i fältskiktet, även i avdelningar som angränsar till skötselområdet.

Mål: Ädellövskog utan inslag av gran. Området kan med fördel betas, i första hand av nötkreatur.

Åtgärder: Äldre vidkronig ek kan omgående frihuggas och föryngring av ek understödjas. Röjning av gran och viss röjning av triviallövv kan göras för att skapa goda betesförhållanden. Grov död ved skall kvarlämnas. Områdena kan hägnas och betas av i första hand nötkreatur.

2007-09-14

Skötselområde 4. Betesmark, 17,2 hektar.

Beskrivning: Öppna betesmarker med inslag av bok, ek och björk, i norr i igenväxning. Intill Hiaklitten och på Holma ö bitvis välbetat med intressant kärlväxtflora.

Mål: öppen betesmark med inslag av gamla lövträd och död ved.

Åtgärder: Røjning av gran vid behov. Områdena kan hållas hägnade och betas av i första hand nötkreatur.

Skötselområde 5. Hässle, 1,8 hektar.

Beskrivning: Cirka 0,5 hektar hasseldunge ingår i området, i huvudsak beläget under en kraftledningsgata. I övrigt växer här bärande buskar, björksly m.m. triviallöv.

Mål: Bevara och om möjligt utöka hasselns utbredning. Om möjligt nyttja beteshävd.

Åtgärder: Regelbunden røjning utförs av ansvarig för kraftledningen. Hassel har en begränsad högsta höjd och kan vara fördelaktigt som vegetation under kraftledning. Området kan med fördel betas av nötkreatur.

Skötselområde 6. Triviallövskog, 7,9 hektar.

Beskrivning: Yngre lövskog av framförallt björk.

Mål: Lövskog utan inslag av gran. Luckor för ljusinsläpp och potential för vidkroniga träd.

Åtgärder: Gran röjs och avverkas, eventuellt genom ringbarkning, så att körskadorna undviks. Unga lövskogsbestånd kan gallras för att öka ljusinsläpp och möjligheten att få mer vidkroniga träd.

Skötselområde 7. Lövsumpskog, 13,5 hektar.

Beskrivning: Strandskog, bäckdråg, och kärrkanter dominerade av klibbal och björk med vissa inslag av bl.a. gran och bok. I avdelning 86 finns en damm.

Mål: Lövskog utan inslag av gran.

Åtgärder: Ringbarkning av gran alternativt försiktig avverkning och røjning av gran, så att körskadorna undviks.

Skötselområde 8. Myr, 5,4 hektar.

Beskrivning: Myrimpediment. Den lilla mossen i avdelning 27 är öppen och bevuxen av bl.a. tuvull och hjortron. Övriga delar är relativt igenvuxna av tall, gran och björk.

Mål: Öppna mossar och kärr med inslag av lövskog.

Åtgärder: Ett dike i avdelning 26 kan läggas igen. Røjning av gran kan bli aktuellt. Naturvårdsbränning kan göras när fältskiktet förvedats på mossmarken.

Skötselområde 9. Täkt, 0,1 hektar.

Beskrivning: Liten öppen grustäkt.

Mål: Täktverksamheten skall upphöra.

Åtgärder: Røjning av gran kan bli aktuellt.

Skötselområde 10. Gallringsbokskog, 18,1 hektar.

Beskrivning: Delar av ingående avdelningar består av yngre välslutna bokskogsbestånd med relativt många stammar per hektar. I övrigt ser skötselområde 10 ut som nr.1, bokskog.

Mål: Ädellövskog utan inslag av gran. Triviallöv sparas. Luckor i trädsiktet tillskapas för ljusinsläpp och potential för träden att utveckla vida kronor.

Åtgärder: Røjning av gran. Lätt gallring av endast unga bokar. Observera att gamla bokar här har kläna dimensioner, och får inte avverkas!

Skötselområde 11. Granskog lättföryngrad, 7,3 hektar.

Beskrivning: Grandominerade bestånd med inslag av lövträd, eller med lövskog i nära anslutning. God möjlighet till naturlig föryngring.

Mål: Lövskog utan inslag av gran.

Åtgärder: Granen avvecklas snarast. Flera av avdelningarna avvecklas av markägare enligt tabell 2 ovan. Försiktighet skall iakttas vid kantzoner mot vatten, och lövträd skall sparas. Länsstyrelsen ansvarar för föryngring med lövträd, i första hand genom naturlig föryngring med bok vid ollonår, eventuellt underlättad genom lätt markberedning. När en ung lövföryngring säkerställts kan røjning/gallring behövas för att skapa ljusinsläpp.

2007-09-14

Skötselområde 12. Tallskog, 0,3 hektar.

Beskrivning: Medelålders tallskog med inslag av gran, björk och bok.

Mål: Lövblandskog utan inslag av gran.

Åtgärder: Avverkning och röjning av gran. Tallinslaget kan sparas.

Skötselområde 13. Bete och åker, 1,1 hektar.

Beskrivning: Åkermark som tidvis betas.

Mål: Området får brukas som åker, men kan med fördel betas.

Åtgärder: Om möjligt införs beteshävd tillsammans med skötselområde 4.

Skötselområde 14. Granskog insats, 19,1 hektar.

Beskrivning: Kulturgranskogsbestånd, ensartade och välslutna.

Mål: Lövskog utan inslag av gran.

Åtgärder: Avverkning och röjning av gran. Flera av avdelningarna avvecklas av markägare enligt tabell 2 ovan. Körskador skall undvikas i bestånd nära vatten. En mycket gles granskärm kan kvarlämnas (200/ha) och kompletteras med naturlig förnygring av björk, bok och al. Lite bokuppslag kan förväntas i vissa hyggeskanter och kompletteras genom plantering eller sådd.

Skötselområde 15. Hyggen, 5,6 hektar.

Beskrivning: Nyligen avverkade resp. stormfällda avdelningar som i flera fall hållit ensartade granbestånd. Avdelning 125 bär björkförnygring som kan räcka långt.

Mål: Lövskog utan inslag av gran.

Åtgärder: Förnygring kan underlättas genom lätt markberedning i de större delområdena. Sådd för lågskärm av björk kan göras, varefter bok planteras. Naturlig förnygring av bok kan underlättas med lätt markberedning vid ollonår. Röjning av gran kommer att krävas inom några år.

Skötselområde 16. Övrig mark

Beskrivning: Skötselområdet är beläget på fastigheten Ästad 2:9 och består av avdelningarna 116, 80, 115, 131 och 134. För dessa gäller inte vissa av föreskrifterna (se föreskrifterna i beslutet).

Mål: För avdelning 134 är målet gles strandskog, för 131, 115 och 116 öppna betesmarker och mosse och för 80 sumpskog.

Åtgärder: För avdelning 134 kan gallras vid behov, för 131, 115 och 116 bete (för mossen ingen åtgärd) och för avdelning 80 gäller konventionell skogsskötsel.

5. Friluftsliv och turism

Inom området finns tre parkeringar med informationsskylt, utmärkta på friluftskartan. Här bör nya informationsskyltar sättas upp.

Tältning och att ställa upp husvagn/husbil är inte tillåtet inom området.

För att öka möjligheterna att röra sig till fots eller med cykel inom Åkulla- området, bör närheten till övriga reservat inom Åkulla-området (Stora Drängabjär, Skärbäck, Långanskogen, Älmebjär, Björkekullen, Mjällbjär, Nabben) beaktas och möjligheten tas att koppla samman dem till lämpliga slingor. Inom Skogsbo finns ett måttligt utbyggt skogsbilvägnät.

Planeringen av strövstigar skall ske i samråd med markägare.

6. Tillsyn, dokumentation och uppföljning

Uppföljning av skötselåtgärder

Entreprenörer ansvarar för dokumentation genomförda åtgärder.

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av genomförda skötselåtgärder sker när de har genomförts. Länsstyrelsen ansvarar också för att regelbunden tillsyn av reservatet sker.

En gemensam uppföljningsplan skall tas fram för länets skogsreservat, vilken kommer att beskriva metodik, val av organismer m.m. som skall följas upp.

2007-09-14

Uppföljning av bevarandemål

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning genomförs varje år för:

- Parkeringsplatser,
- Informationsskyltar,
- Leder.

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål genomförs vart 10:e år för:

- Föryngring av bok och ek,
- Utbredning av den bokdominerade skogen,
- Utbredning av den ekdominerade skogen,
- Granförekomsten,
- Mängden av död ved och gamla träd,
- Lämpliga arter som förekommer i området, som mindre hackspett, lunglav och bokfjädermossa.

7. Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder

Skötselåtgärd	När	Var	Vem	Prioritet	Finansiering
Skogliga skötselåtgärder	Enligt skötselplanen	Enligt skötselplanen	Länsstyrelsen	Enligt skötselplanen	Vårdanslag och självfinansierande
Uppföljning av skötsel- och kvalitetsmålen	Var tionde år	Hela reservatet	Länsstyrelsen	1	Vårdanslag
Produktion av nya informationstavlor	Snarast	Vid P-platser	Länsstyrelsen	1	Vårdanslag
Underhåll av badplats med sopkärl, eldstad, bänkar.	Snarast	Holma ö	Länsstyrelsen	1	Vårdanslag
Anläggning av strövstigar	Vid behov	Delar av området	Länsstyrelsen	2	Vårdanslag
Utmärkning av reservatets gränser	Snarast		Lantmäteriet och Länsstyrelsen	1	Naturvårdsverket

2007-09-14

Kartor över naturreservatet

Kartorna nedan finns beskrivna under avsnitt 3 – ”Indelning i skötselområden” på sidan 10.

Karta över

Skogsbo

Socken: *Sibbarp*

Kommun: *Varberg*

Län: *Hallands län*

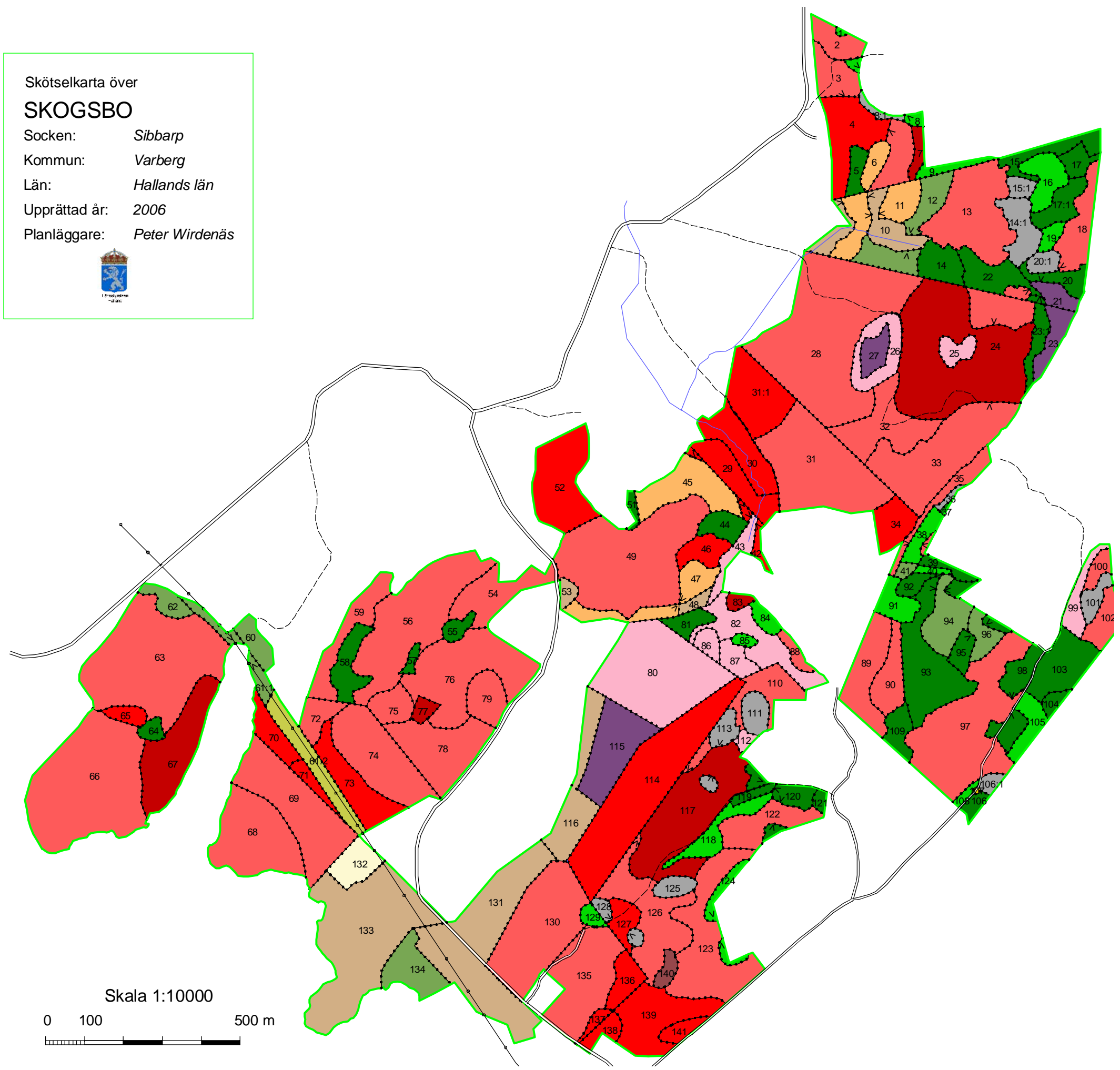
Upprättad år: *2006*

Planläggare: *Peter Wirdenäs*

Skötselkarta över
SKOGSBO

Socken: *Sibbarp*
Kommun: *Varberg*
Län: *Hallands län*
Upprättad år: *2006*
Planläggare: *Peter Wirdenäs*

**Friluftskarta för
Naturreservatet Skogsbo**

Varbergs kommun

Hallands län

- Reservatsgräns
- Fastighetsgräns
- Hallandsleden

P=parkering

S=sopkärl

I=informationsskylt

B=badplats med eldstad och
combibord

Skala 1:10 000

